

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta	6 „ 60 „ 3-30
četrt leta	3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnistvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnistvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katero ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdaje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Deželna norišnica.

I.

Kakor je razvidno iz poročila o seji deželnega zbora 11. l. m., dobimo deželno norišnico zidano po paviljonskem sistemu, ki bo stala „k večjemu“ 950.000 K. Prevladala je mnenje Lahov, katerim so se končno podvrgli tudi naši klerikali, docim so stali zastopniki naše stranke ves čas v tem vprašanju na stališču dejanskih potreb ter ozira na deželne finance. Radi tega je potrebno, da bo vsem jasno naše stališče ter da se pokaže, kako gospodari večina v naši deželni hiši, da podamo v kratkih črtah tok vprašanja o deželni norišnici.

Deželni odbor je nabavil l. 1900. po sklepu deželnega zbora s posredovanjem dr. Rojca za norišnico prostor Podturnom, ki obsega 41 mernih njiv ali 41.000 štirjaskih seznajev. Enketa, ki je bila poklicana, izreči svoje mnenje o tem prostoru, je proglasila prostor sposoben za gradnjo norišnice, izključila pa združenje bolnice, hiralnice in norišnice na enem in istem prostoru. Samo dr. Rojce je zahteval tako združenje. Mi pa smo že takrat poudarjali, da prostor Podturnom nikakor ne odgovarja sanitarnim zahtevam, in da se deželni zbor in odbor ozirata preveč na goriske zdravnike, še bolj pa na gorisko mesto. Lega Podturnom sama na sebi po podnebnju in vodi je res sposobna za norišnico, ali hitro uvidimo, da ne more odgovarjati sanitarnim zahtevam, ako upoštevamo, da ta prostor leži ob šempeterski cesti sredi precej obljudenega dela mesta, katero se bo tam vsled novih dveh železnic, Vipavske in Bohinjske, razširjalo, ako upoštevamo sum in zvižg ter cestni promet, kar je pač dovolj okoliščin, ki govorijo naravnost proti gradnji norišnice na omenjenem prostoru. Prostor norišnice bo treba vsled hrupne okolice obdati z velikim zidom, vsled česar pa je teorija paviljonskega sistema, za kateri so se bili izrekli zdravniki, podrti. Radi tega smo naglašali, da bi bilo neobhodno, nabaviti si prostor za norišnico drugje, kjer so ugodnejši pogoji v sanitarnem pa tudi v finančnem oziru. Dobil bi se bil gotovo pri-

mernejši prostor, merna njiva 400 do 1000 K k večjemu, ne pa po okroglih 3000 K. Za 41 mernih njiv ni treba dati okoli 160.000 K. Le pri nakupu sveta bi bili lahko prihranili 40 do 80 tisoč kron. Upoštevali smo tudi troške, katere stane vzdrževanje norišnice v mestu, in one, katere bi stalo izven mesta. Ali Lah, ki tvori povsodi, tako tudi v tem vprašanju, odločujočo večino, so stali že a priori na tem stališču, da mora biti norišnica gradena v pomerju goriškega mesta. Dr. Graziadio Luzzatto je v petek v seji, trdil, da je opravičeno in naravno, da se je oziralo pri tem na glavno mesto, to pač dosti jasno priznal.

Torej so se pojavili že pri iskanju prostora za norišnico nesani tar ni vzroki, da se je kupil prostor Podturnom. In kadar je bil kupljen prostor, potem šele se je studiralo, ali je primeren za norišnico ali ne. Kaj tako delajo razumni gospodarji?!

No, ti razumni gospodarji so bili menda v svojem srcu prepričani, da ta prostor ne odgovarja današnji moderni zahtevi o norišnicah, ali ko se je bilo treba izreči, po kakem sistemu naj se sežida norišnica, so se izrekli, da prostor odgovarja v vsakem oziru, torej tudi za Opendoor-, oziroma paviljonski sistem. Izmed Lahov se je protivil le dr. Pontoni iz razlogov, iz katerih se je tudi naša stranka že s prvega početka protivila nazorom večine.

Najznamenitejše na celi tej reči pa je bilo to, da odločujoča gospoda ni smatrala za potrebno, pritegniti v odsek, ki se je bavil z vprašanjem o sistemu, po katerem naj se zgradi norišnica, nikakega psihijatra. Poročilo podano v soboto v seji deželnega zbora, res govori o dr. Krajatschu, ravnatelju norišnice v Kierling-Gugging, ali parere, kateri je dal dr. Krajatsch, je postavljeno jako previdno. On pravi, da se mu zdi, da odgovarja predložen načrt gradnji norišnice po paviljonskem sistemu. Seveda, kakor so mu pisali, tako je odgovoril. Glasi se odgovor, kakor delišni orakel, izvestja psihijatra, katero bi pozitivno povedalo svoje mnenje, pa le še nimamo. Vidi se, kakor da so se merodajni gospodje za nalašč ogibali takega izvestja, ker hočejo imeti norišnico v Gorici in nikjeri drugje, za kar pa je nemo-

goče, dobiti pritrjujoče izvestje pravih izvedencev, še manj gleda na sistem.

Dr. Krajatschu pošljejo sicer po sklepu dež. zbora od petka, točka 2., podrobne načrte in sploh vse izdelke na pogled v „blagohotno mnenje“, ali to mnenje bo izraženo bržčas zopet v kakem „zdi se“ — in gospodje bodo zadovoljni.

Kakor se torej vidi, se je delalo in se dela s tem vprašanjem brez glave, se nič ne ozira na dejanske potrebe in na finančni položaj, marveč se je sklenilo od merodajne laške strani že s prvega početka tako: norišnico hočemo imeti v Gorici — vse drugo, potrebna „mnenja“ in odobrenje načrtov si pa že izposlujemo.

Tako se gospodari pri nas v deželi neverjetnosti!

Dne 20. julija lani, torej skoro pred letom dnij, je bila v našem deželnem zboru zanimiva seja. Govorilo se je zopet o norišnici. Slovenci so zahtevali, naj gre zadeva v finančni odsek ali poročati se ima o njej še v tistem zasedanju. Lah so se protivili; odsekov predlog pa ni bil sprejet, ker so Slovenci odšli iz dvorane. Ali v prihodnji seji so se spremenili naši klerikalni poslanci iz Pavlov v Savle: odobrili so načeloma zgradbo norišnice za 1.200.000 K. Sklenilo se je bilo poleg tega to, da naj se še enkrat povprašajo izvedenci, ali bi bilo vendarle mogoče zgraditi skupno norišnico in bolnišnico.

Poslana je bila pozneje posebna komisija, da si je ogledala razne norišnice, o čemur je bilo podano deželnemu odboru posebno poročilo.

Začetkom tega leta v četrti seji deželnega zbora je bila na dnevnem redu zopet točka o deželni norišnici. Poročevalec dr. Luzzatto je predlagal, da naj se k dosedaj kupljenemu svetu prida še zemljišče laške kmetijske šole in na tem prostoru sežida norišnica za 1.200.000 K. Ali ta predlog je padel in sprejet je bil Dottorijev predlog, naj se vrne vsa zadeva zopet odseku v preiskovanje. To se je zgodilo in rodilo se je poročilo, kakor smo ga čuli v petek, ter predlog, po katerem se troški znižujejo na 950.000 K.

»Vladek, oče naju vidi.«

Med tem pa oče povzdigne glas ter jame čitati:

»Slika znanega umetnika Švjateckega pod naslovom: »Poslednje snidenje« je kupil danes doktor Belkovski za 1500 rubljev srebra.«

»A tako,« rečem, »Švjatecki jo je prodal danes v jutro.«

Pri tem hočem znova objeti Katrico ter čujem znova njen šepet:

»Oče naju vidi...«

Moje oči se nehoté obrnejo h gospodu Suslovskemu.

Nakrat vidim, da se mu spreminja obraz; zasloni si oči z roko ter se skloni nad »Letavca«.

Kaj zlodja je mogel tam najti takšnega?

»Oče, kaj ti je?« vpraša gospa Suslovska.

On vstane, prestopi dva koraka proti nama, na kar se vstavi, zbada me s pogledom ter zavijti roke, jame kimati z glavo.

»Kaj vam je?«

»Evo, kako laž in zločinstva pridejo vsikdar na dan,« odgovori strastno Suslovski. »Čitaj, gospod, ako ti pusti rdečica prečitati do konca.«

Že iz tega suhega poročila je razvidno, da se je delalo z vprašanjem o deželni norišnici tako, kakor se je gospodom od časa do časa baš zljubilo.

Domače in razne novice.

Narodni sklad. — Dalje so došli ti-le prispevki: Gospa A. Z. 20 K, F. B. 10 K, deželni poslanec Alojzij Štrekelj 20 K, sin, svetnik J. Golja 10 K, — goriski rodoljub za brezplačen svet pri dr. Tumi 1-20, car. ofic. Mih. Bizjak v Trstu 1 K, Andr. Vrtovec v Tolminu 3 K, Janez Hvala v Bukovem Vrh 3-40 K, Matevž Pirih v Dolu 1 K, Neimenovan 1 K, Andrejevič Anton v Trstu 2 K, Kocijančič Fr. v Podgori 10 K, J. K. v A. 40 K in 60 K.

Somišljeniki so se doslej še veliko premalo oglašali. Vzrok bo morda v tem, ker poverjeniki niso še dobili obljubljenih knjžic in pobotnic. Drugi posli so zadržali to razposiljanje. Ta teden pa se to zgodi.

Somišljeniki! Čitali ste ogromen delokrog novega društva! Od Vas je odvisno, koliko ga izvrši. Odbor ima dovolj resne volje, hoče se posvetiti temu delu z vso vmeno, ali gnotne podpore pričakuje od somišljenikov.

Tisti rojaki, ki imajo v rokah položnico poštne hranilnice, naj jih gotovo porabijo in vložijo svoj dar. Nabirajte med znanci o vsaki priliki!

Deželni zbor bo zboroval po sedanjih dispoziciji le še do sobote; potem se odgodi do jeseni. Seje bodo še v četrtek, petek in soboto.

Deželni hipotečni zavod. — Deželni glavar je naznanil v seji v petek, da je dobil deželni odbor poročilo, da je notranje ministerstvo dogovorno s finančnim in justičnim pripravljeno, da predloži v Najvisjo sankcijo pravila za deželni hipotečni zavod; treba je popraviti le nekatere nedostatke v stilizaciji.

Utemeljevanje dveh predlogov poslanca Štrekija. — V seji dež. zbora v petek je utemeljeval poslanec Štrekelj dva svoja predloga. Prvi je predlog glede uravnave Vipave od kranjske meje do izliva v Sočo. Rekel je, da kdor pozna Vipavo, tisti

Po teh besedah se zgane, kakor bi se zavijal v togo *) ter mi podá »Letavca«. Vzamem list in pogled mi obstane na novici z naslovom: »Lirnik ukrajinski«. Nekoliko zbehan jamem urno čitati naslednje:

»Pred nekoliko dnevi je došel v naše mesto redek gost v osebi postaraneega lirnika, ki obiskuje naše premožne ukrajinske rodbine, proseč miloščine s popevkami.

Pravijo, da se je posebno pobrinila za starca naša znana in simpatična umetnica E. A., s katero so ga danes rano videli ljudje v kočiji. V prvih dnevih, ko se je prikazal daljni gost, raztrosila se je čudna novica, da se pod debelo srajco lirnikovo skriva jeden najznamenitejših naših slikarjev, kateri na tak način, ne obračajoč ná-se pozornosti mož in varuhov, najde lehak pristop v »budoare«. Zagotovljeni smo, da je ta novica neosnovana, čeprav že jedino vsled tega, ker bi se naša »deva« ne dala pridobiti za to, da mu olajšuje taka podjetja. Starec kakor smo se informovali, je došel naravnost iz Ukrajine. Lice mu je nekoliko zagorelo, toda spomin izvrsten...« (Dalje pride.)

*) toga = obleka starit Rimljanov.

— 20 —

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje)

Vrnivši se, najdem Švjateckega, ogledujočega z nezaupnostjo precejšen zavoj sto rubljevih bankovcev, ležečih na mizi.

»Kaj je to?«

»Veš, kaj se je zgodilo?«

»Ne vem...«

»Okradel sem nekega človeka kakor kak preprost tat.«

»Kako to?«

»Prodal sem svojo sliko.«

»In ti imaš denar?«

»Dá — podel oderuh sem.«

Objamem Švjateckega, čestitam mu iz vsega srca, on mi pa jame pripovedovati, kako se je to zgodilo.

»Po tvojem odhodu sem sedel tu v delavnici, kar pride neki gospod ter me vpraša, ali sem jaz Švjatecki. »Odgovorim mu: »Radoveden sem, čemu bi ne imel biti Švjatecki!« Na to mi pravi: »Videl sem vašo sliko ter jo

hočem kupiti.« Pa mu rečem: »To je dobro, toda dovolite, da vam povem, da mora biti bedak, kdor bi kupoval tako podlo sliko.« On reče na to: »Bedak sicer nisem, mika me pa, kupovati slike, naslikane od bedakov.« — »Ako je tako, pa dobro,« mu odvrnem... Na to me vpraša po ceni in jaz mu dem: »Kaj meni mar za to.« — »Dam vam toliko in toliko!« — »To je dobro, ako daste, pa dajte!« On je dal ter odšel. Pustil mi je posetnico z imenom Belkovski, doktor zdravilstva... Podel oderuh sem in basta!«

»Živio trupa! Švjatecki, oženi se!«

»Raje bi se obesil. Podel oderuh sem, nič drugega.«

XVI.

Zvečer sem bil pri Suslovskih.

Oba s Katrico sediva v salonu...

Gospa Suslovska sedi pri mizi, osvetljeni s svetilnico, ter šiva nekaj za Katričino balo; gospod Suslovski pa važno čita pri tej mizi večerno številko »Letavca«.

Bil sem nekako klavern; želel sem si pregnati ta dušni mrak, približujoč se neprestano bližje h Katrici.

V salonu je vladala tišina: vznemirjal jo je samo šepet Katrice, katero hočem objeti in katera mi odgovarja:

ve, kako polagoma teče, kako se vije ter koplje. Struga je nečista. Ako se regulira Vipava od izvira do primorske meje, bo toliko nevarnije za nas in škodovalo bo tudi Vipavski železnici. Stroški so res veliki, ali s tem da se regulira, pridobimo svet, kateri trga, ter ga ohranjemo, kjer bi ga drugače odnesla. Če bi deželni odbor naročil, narediti tako regulacijo, bi se morda tudi vlada prisilila za uravnava naših voda. Mogoče bi prisli do vodnih zadrug ter bi stvar vzele občine v roko. Inicijativa pa je potrebna iz deželnega zbora. Predlaga, naj se po tehničnem uradu izdelajo podrobni načrti, napravi troškovnik ter naj se predložijo v prihodnjem zasedanju potrebni predlogi. Predlaga, da naj se predlog izrabi finančnemu odseku, kar se zgodi.

Na to je utemeljeval svoj drugi predlog, da se sprejme cesta, ki pelje od Rebka čez Rihemberg in Komen do „Božjega polja“ pri Proseku s oddelkom ceste, ki pelje od Šempolaja do Nabrezine, v upravo države. Pravi, da cesta veže tri okraje, gre iz Vipavske doline čez Kras ter pride na Prosek in veže tako tudi Nabrezino in Trst. Ta cesta je pa tudi velevažna, ker bo presekala tri železnice. Vipavsko, novo bohinjsko pri Rihembergu in južno pri Nabrezini. Ti okraj, skozi katere gre, so siromašni vsled trtne uši, platevali bi torej manj cestnih doklad. Treba bo mnogo predelati, da bo odgovarjala cesta svojemu namenu. Predlaga, naj jo sprejme vlada v svojo oskrbo, in to naj se zgodi nujnim potom.

Dr. Tuma je podpiral predlog s strani deželnih financ. Vedno treba dajati podpore za ceste. Država ima le dve cesti v oskrbi, ali naravnost škandal je, kako sta oskrbovani. Ako se prestopi na Kranjsko ali v Italijo, se zdi, kakor da bi prišel na drugi svet. To oskrbovanje cest na meji državi ne dela časti. Podpira predlog posl. Štreklja, da se sprejme nujnim potom. Predlog priporoča tudi posl. Berbut, ki meni, da ako že ni hotela vlada vzeti v svojo režijo ceste, ki pelje iz Gorice čez Prvačino v Selo, potem naj sprejme vsaj to, kar predlaga posl. Štreklj.

Na to je bila nujnost sprejeta soglasno.

V seji deželnega zbora v petek se je bila unela pri točki: deželna norišnica obsirnejša debata. Prvi se je oglašil dr. Tuma, ki je govoril obsirno. Ker je stvar z norišnico deloma znana, in jo deloma pojasnjujemo z nova v člankih, navajamo iz tega govora le nekaj točk. Dr. Tuma je rekel takoj s početka, da bo glasoval proti vsem točkam. Predlog nima nikake logične niti. Za sistem, kakor se ga predlaga, je na razpolago le 30 norcev; za 30 norcev pa je predlog neutemeljen. Materijala za predlagani sistem torej nimamo. Sistem ne odgovarja potrebam, pa tudi prostor ne. Izvedenci, vprašani od treh strani, so odgovarjali kakor delščini orakel, dr. Krajaču, o katerem govori predlog, pa se zdi, da je dobro. Odgovoril je, kakor so mu pisali.... Sam je govoril z izvedenci, ali povsodi so bili edini, da prvo vprašanje je vprašanje psihijatra. Ako ga ni, ni treba norišnice.... Komu pa tudi naj se izroči ta zavod ali dr. Rojcu ali Fratriku ali pa usmiljenim sestram, da bodo bunkale bolnike.... Izreče, da s 400.000 K se lahko napravi centralen zavod, absurdum pa je za 30 norcev, sposobnih za delo, napraviti zavod po predlaganem sistemu. Govori o koloniji v planinah in v furlanski nižini.... Povdarja potrebo psihijatrov in dobrih čuvajev. Konečno predlaga gradnjo norišnice po centralnem sistemu za svoto 400.000 K in pozneje koloniji v Furlaniji in v planinah.

Dr. Luzzatto brani stališče v poročilu, daje nauk o pravem liberalizmu ter povdarja kot poslanec mesta Gorica opravičenost, da stoji norišnica v mestu, pripoveduje, da v Vidmu potrosijo 700.000 lir za 250 norcev... ter hoče, kakor da ugovarja dr. Tuma s kakega narodnostnega stališča. Na to se oglašil Verzegnassi, ki se pridruži v glavnem izvajanjem dr. L. Ko pa ta neha, razloži dr. Tuma v laškem jeziku poslancem svoje stališče, in to radi tega, ker ga deloma niso razumeli ter je deželni glavar napačno tolmačil njegov govor. Dr. Faidutti je branil tukajšnje usmiljene sestre, češ, da ne veruje, da bi teple norce. Dr. Tuma pa mu je takoj pojasnil, da on ni mislil baš na tukajšnje, ampak on je govoril na sploh. Uslužbeni, ki niso izučeni, nimajo srca do njih, so surovi. Princip nje-

gov je, da se izroči umobolne večim, izučnim rokam.

Na to se je preslo v podrobno razpravo. K prvi točki predloga, kateri smo zadnjič objavili, je rekel dr. Gregorčič, da je svota previsoka. Predlaga 850.000. Predlog pade. Istotakov Tumov, naj se opuste konečne besede glede kolonij. Sprejeta 1. točka 950.000 K z glasovi Lahov. K drugi točki je predlagal dr. Tuma jednostavnije besedilo. Padlo. Dalje je predlagal, naj se opusti IV. točka, ali je bila sprejeta, kakor sploh ves predlog dež. odbora.

Gosp. Vlado Trnovec, sin g. višjesodnega svetnika, je napravil na pomorski akademiji v Trstu poslednjo skušnjo za pomorskega kapetana. Čestitai

Sokolska slavnost v Idriji. — V dneh 19. in 20. t. m. se bode slavila v znameniti Idriji velika sokolska slavnost, katere se bode udeležila malo ne vsa sokolska in narodna društva. — Tudi Gorica bi morala vkljub oddaljenosti in slabim cestnim vezem — biti na tej slavnosti vendar le zastopana. Priporoča se za kolesarje vožnja tja čez Col in Črnuvrt, nazaj pa na Sv. Lucijo. — Za voz: odhod soboto zvečer, peš do Cola — od tam z drugim vozom zjutraj v Idrijo, povrat istotako nedeljo zvečer. — Priglasje sprejema b. Avrelj Bisail vsaj do četrtega zvečer.

Šolsko izvestje državne realke v Gorici, izdano ob sklepu šolskega leta, 12. t. m., prinaša na prvem mestu zgodovinsko razpravo o cesarju Ferdinandu I. Napisal jo je mladini v pouk profesor Knittl, seveda v nemškem jeziku, ker je učni jezik na realki kakor na gimnaziji nemški. Razprave same se nismo utegnili citati; pisana je najbrže z namenom, buditi in utrjevati v mladini avstrijski patriotizem. Mi od srca želimo, da bi se posrečilo vladi v vseh panogah njenega delokroga uspešno dosežati ta namen, pa ne le s pomočjo domoljubnih slik iz srednjeveške preteklosti, nego z živimi vzgledi modrega vladanja po geslu „justitia regnum fundamentum“ (pravičnost je temelj države), ki se blesti s cesarskega Dunaja vsem narodom enakoveljavno nasproti, a se tako pristransko izvršuje! Izvestje, ki pred nami leži, je takoj dokaz, kako se skuša z umetnimi sredstvi doseči to, kar se z naravnimi ne doseči! Namesu da bi bili naši državni šolski zavodi urejeni na zdravi pedagoški podlagi materinega učnega jezika, in se priljublja: tako sami ob sebi ljudstvu in mladini, se morajo podrediti političnim namenom — germanizaciji.

Na goriski realki je bilo letos, odstevši pripravljalni razred, 327 učencev, med njimi 58 Nemcev, 94 Slovencev, 173 Italijanov. A zaradi peščice Nemcev je na vsej realki učni jezik nemški! Pa kakšni Nemci so to? V drugem letniku realke jih na primer izkazuje statistika 12. Če pa pogledamo imena učencev, jih ne najdemo niti polovico nemških! Slovenski in laški učenci se morajo predno vstopijo v prvi letnik srednje šole, celo dolgo leto vezbati v nemščini! Izgubljen čas, potrateni stroški! In kako težko izhajajo tudi potem v nižjih razredih pri večinoma nemških profesorjih. Le v enem oddelku prvega letnika realke jih je pred sklepom šolskega leta „izstopilo“ najmanj. Zakaj — tega nam statistika ne pove! Le pri dveh izmed 30 v vsej realki izstopivših dijakih je rečeno, da so izstopili, ker so se njih starši preselili iz Gorice. Drugi so menda tudi izstopali, da je letni zaključek — lepsi! Res je primeroma lep! Odličnjakov je 16, prvi red jih je pridobilo 227, na dva meseca jih je padlo 28, na celo leto 51 učencev.

Med odličnjaki vidimo pet Slovencev, šest (!) Nemcev in pet Italijanov. Imena slovenskih dijakov, ki so v toliko težavnih razmerah vendar znali pridobiti si odliko, so nastopna: Uršič J., I. letniku, in Vidrih B., Bucik A., Zlatič B. ter Mašič B. v III. letniku: Značilno je, kako silno pada stevilo slovenski dijakov v višjih letnikih. V prvem jih je bilo letos 28, v petem in šestem le po štiri, v sedmem celo le trije. Italijanov je bilo v prvem letniku 46, v sedmem še 10, Nemcev v prvem 9, v sedmem 4.

Ako moramo sploh obžalovati, da slovenski starši pošiljajo tako malo stevilo svojih otrok v realko, ki zasluži kot modern šolski zavod več pozornosti, tem bolj neprijetno nas dirne, da to malo stevilo v višjih letnikih tako zelo pada, da le prav pičlo Slovencev dovrši realko. Niti jednega slovenskega inženirja nimamo v deželi, le enega sloven-

skega geometra; pa tudi izven dežele ni naših! — Pride se.

Načrt zakona o uredbi učit. plač je izdelan in že predložen. Plače so 600, 700, 800 z razmerjem po vrstah I. $\frac{3}{10}$, II. $\frac{4}{10}$, III. $\frac{5}{10}$. — Stanarina: vodja ljudske šole 500 K, začasnim učit. 400 K. — Opravnina 100, 150, 200, 300 K (1—4 razredne š.). — Cela pokojnina v 40 letih. — Ako je kdo služil le 5 let, pa je postal ne-sposoben, ako temu ni sam kriv, dobi pokojnino za 10 let. Drugače dobi odpravnino do 5 let službe enkratno, pozneje po dvakratno letno plačo. Toda manj nego 800 K za učitelja in 600 za učiteljico pokojnina ne sme znašati. — Udove dobe polovico pokojnine, ki bi tikala soprogu, toda ne pod 600 K in ne nad 80% zadnje moževne plače. Otroci dobe do 20. leta po 166 K. Ako so otroci v solah tudi po 20. letu, jim lahko ostane prispevek do 24. leta.

Druge določbe so manj važne. Ta načrt pride baje že jeseni v razpravo!

Prim. List proti naročnikom s tožbami. Koliko mu to nese. — Dovolj se je že govorilo, kako so usiljevali „P. L.“ Kdor ga je vrgel skozi vrata, mu je prišel zopet skozi okno v hišo. — Ljudje so mislili, da ga ne bo treba plačati. Ako ga je kdo zavrnil, ali ako je drugače kazalo, je pisal upravitelj (— Luka Dugar? —) dolga pisma in vnel za „vrli P. L.“

Zdaj piše isti upravitelj naročnikom drugačna pisma, katerih pa ne podpisuje sam, marveč — odvetnik dr. N. Tonkli, in za 6 vrstic računa naročniku celih K 1:20. V tem ljubeznivem in take dragem pisemcu pa je povedano, da mora plačati v 8 dneh toliko in toliko, sicer bo sledila — tožba.

Nočemo reči, da „P. L.“ nima pravice do naročnine; v največ slučajih mu najbrže tiče, — opozarjamo le na to, kar sta pisala „F. L.“ in „Gorica“, ako smo mi le v listih večkrat opozarjali nemarne naročnike. — Niti tega nočemo reči, da mi ne bomo nikomur grozili s tožbo, ker se to najbrže zgodi, rečemo le: naša opominjalna pisma ne bodo stala K 1:20, in pa: Ali vidite, bahači kavci, kako se je nad vami maščevala usoda, katero ste nam tako iz srca voščili!

Štrajk v Hilarijanski tiskarni. — V tej tiskarni je uslužben kot črkostavec predsednik tiskarskega društva Jug. Pri pogrebu samomorilca Canduttija je govoril nekaj besed na grobu, pri pogrebu Učekarja v Trstu pa je bil član goriske deputacije. Vodstvo tiskarne, ki je v rokah duhovnikov, je sedaj zahtevalo od Juga, naj se pismeno zaveže, da se ne bo več pečal s takimi društvi ter da obžaluje svoj nastop glede pogrebov Canduttija in Učekarja. Ker pa tega ni hotel storiti, so ga kratko malo odslovili. Radi tega pa so stopili vsi črkostavci Hilarijanske tiskarne v štrajk, in „Eco“ včeraj ni mogla iziti. Štrajk danes še traja.

Iz Ajdovščine nam poročajo, da kinematografske predstave, katere dajata gg. Jerkič & Vajs, ugajajo v izredni meri. Splošno zanimanje je za kinematograf, in občinstvo, katero je videlo predstave, se izraža o uprizoritvi krasnih slik jako pohvalno.

Tudi šivilje se gibljejo. — Govori se, da so se začele potezati šivilje v Gorici za to, da se jim zniža nekoliko delavni čas, kateri jim je predolg. Baje predložijo gospodarjem svoje zahteve v kratkem.

Dolge prste ima, dasi je stara šele 13 let, Kristina L. iz Gradišča, ki je služila pri M. Furlaniju v Passaggio Edling. Kar nenadoma je te dni izginila iz službe, z njo pa tudi nekaj srebrnine. Seveda so jo naznanili redarstvu.

Neki nemški mladenč je prišel na Korsu v hišo št. 8. ter prosil miloščine. Služkinja se je za hip odstranila, in to priliko je porabil Nemeec, da je ukradel hlače in suknjo v vrednosti 36 K ter jo potem popihal.

Pazite na otroke, kadar se gredo kopat! — V Gradišču ob Soči se je sla kopat v Sočo 8-letna Pavla Balabenova. Voda jo je pa prišla in deklica bi bila utonila, da ni priskočil hitro na pomoč neki deček, ki je skotil oblečen v vodo ter privlekel deklico na suho.

Vrtince ali nesreča? — Pisejo nam: V soboto okoli 2. ure pop. je peljal neki kmet iz Stračice s polja slamo domov. Ko dospe do razpotja, ki pelje v njive, začuje kmet nekaj šum in naenkrat se mu voz zvrne.

Nesreča se ni zgodila nikaka razen tega, da je veter odnesel mnogo slame v Sočo. Pozneje so prisli drugi ljudje, ki so pomagali dvigniti voz.

Dela v bohinjskem tunelu. — Dne 10. t. m. popoldne so dokopali na severni strani, Bohinjska Bistrica, tisoči meter tunela. Na južni strani, Podbrdo, se je izkopalo v tistem času 700 m. Dela v tunelu namreč so mnogo pred onimi po drugih tunelih, ki se vrtajo glede na drugo železnisko zvezo s Trstom, in ta prednost se tudi vzdržuje. Izkopanega je tunela gledé na celo dolžino, 6323 m, doslej 27%. Predor v temenu znaša na severni strani 750 m, na južni 50, torej 12%. — Delavcev je na severni in južni strani 2200; po narodnosti je 60% avstrijskih Slovanov, 10% avstrijskih Lahov, 25% Lahov iz kraljestva in 5% Macedoncev.

Pravico vsaj v cerkvi! — V „Prim. List“ citamo:

„Slovenski župljani na Placuti v Gorici se pritožujejo radi cerkvenega petja. Večkrat se zgodi, da k prvi sv. masi, ki je slovenska, ne pridejo ne organist ne pevec; marveč je vse tiho, kakor bi ne bila nedelja. Zakaj neki to? Pevovodja g. Seghizi je Italijan, in peveci so vsi Italijani, nam nasprotni. Cerkev je natlačena vernega slovenskega ljudstva, a na koru vse tiho kakor ob delavnih. Slovenski župljani na Placuti nujno prosimo g. župnika Ziacha, da uredi vso zadevo ter tudi za nedeljsko zgodnjo sv. mašo oskrbi pevce in organista, da se ne bodo godile take nemarnosti. Slovenci moramo plačevati ravno take davke, kakor drugi, zato hočemo vsaj v cerkvi imeti pravico.“

Nò, tu se vidi, da don Ziach jako lepo upravlja svojo župnijo! Ali opravlja jo tako, kakor hočejo na magistratu in v tistem smislu, v katerem je bil poslan na Placuto, namreč iztisniti iz cerkve polagoma vso slovenščino, tako da bo tam potem gospodovala edino le blažena furlanščina. Kaj briga don Ziacha to, da je nad polovico njegovih župljanov Slovencev!

Don Ziach je poslal na Placuto ranjki kardinal, ki se je podvrgel želji Lahov ter storil Slovincem krivico. „Prim. List“ kliče sedaj sicer po pravici, ali takrat, ko se je pletlo, da pošljejo na Placuto don Ziacha, da se zgodi Slovincem krivica, je pa molčal, ker se ni smel oglašiti proti kardinalu.

Obračati se v omenjeni stvari do župnika Ziacha, se nam zdi tako, kakor metati bob v steno. On ne bo storil nič. — Da se pa ne utepejo v vedno večji meri krivice župljanom na Placuti, naj bi se obrnili s svojimi zahtevami gledé slovenske službe božje do prem. novega nadškofa in kneza, kateri naj s svojimi naredbami vso reč na Placuti uredi tako, da bodo zadovoljni župljani obeh narodnostij ter da se ne bo podila slovenščina iz cerkve sv. Vida, v kateri namen pa je poklican don Ziach.

Novi prem. nadškof in knez je pravičen mož; zato je upati, da uredi prav on tisto, kar se je zagrešilo pod njegovim prednikom in kar rodi take posledice, kakoršne obsega gorenja pritožba!

Cerkev mora biti le cerkev, in sicer pravična za vse! Le mi, ubogi Slovenci, smo tako srečni, da se moramo celo v božjem hramu boriti za svoje pravice!

Laška hvala Slovincu. — V „Dalmata“, glasilo dalmatinskih Italijanov, je objavil nekdo dopis, ki jako laskavo hvali delovanje g. Al. Štreklja za povzdigo vinogradništva v Dalmaciji.

Cesta od Rebka čez Kras. — Kraševcem je posebno dobro znano, koliko stroškov je vsake leto le za vzdrževanje te ceste do Proseka. — Deželni zbor je kar potem nujnosti pozval vlado, naj sprejme to cesto v svojo upravo. — Kdor trka, mu odpró! Morda se to prej ali slej vendarle posreči, da vlada ustreže tej zahtevi! — Hvala poslancu gosp. Štreklju, ki je to sprožil; hvala vsem, ki so ga podpirali. (Govoril je „za“ tudi g. prof. Berbut.)

Društvo „Slovenska Čitalnica“ v Prvačini naznanja vsem bližnjim društvom in sl. občinstvu, da namerava prirediti dne 17. avgusta t. l. v proslavo rojstnega dne Nj. veličanstva cesarja veselico s kratkim a zanimivim vsporedom. — Natančnejše se naznani pravočasno. Odbor.

Zgubljen samokres. — Včeraj ponoči od 10. do 12. ure je zgubil nekdo nabit samokres na potu iz Kromberga v Gorico.

Kdor ga je našel ali ga najde, je naprošen oddati ga v naši „Goriški Tiskarni“.

Vojaško veteransko društvo v Biljah priredi v nedeljo dne 17. avgusta veselico s plesom v proslavo Njegovega Velikanstva na dvorišču g. Josipa Nemca. Podrobneje se priobči prihodnjic.

Družba sv. Mohorja je dosegla letos število 80.000 udov. To je najlepša proslava 50-letnega obstanka društva.

Ples v Samatorci. — V nedeljo dne 20. t. m. se bo vršil v Samatorci ples pri g. A. Radoviču. Svirala bode godba z Nabrežine pod vodstvom g. Majcena. Na obilo udeležbo vabijo fantje.

Razgle po svetu.

Laški kralj Viktor Emanuel biva le dni na Ruskem, kjer je bil sprejet najsijajneje in tako gostoljubno, kakor je le pri Slovanih navada. Pri banketu na čast kralju je rekel car: „Živim zadoščenjem pozdravljamo navzočnost Vašega velikanstva; posebno prijetno nam je, da je Vaše velikanstvo začelo svoja potovanja ravno s tem, da je prišlo k nam. Vsa Rusija vidi v tem nov znak vezi resničnega prijateljstva, ki nas družijo, in se pridružuje našim čustvom. Čustva in mejsebojne simpatije, ki se bolj in bolj kažejo med našimi narodi, povpešujejo razvoj odnosov, kakor se jih ne moremo bolj zeleli v interesu naših dežel. Jaz se zahvaljujem Vašemu velič. presrečno na Vašem obisku ter dvigam svojo časo na slavo in srečo Vaše prevzvišene osebe in na ono kraljice Jelene, kraljice matere in vse rodbine ter napijam na blagor Italije.“ Godba je zasvirala italijansko himno.

Kralj Viktor Emanuel je odgovoril: „Zahvaljujem se Vašemu velikanstvu na prisrčnem vsprejemu in ljubeznivih besedah, ki ste jih izustili ravnokar do mene in moje dežele. Vezi osebnega prijateljstva, ki nas, na srečo, združujejo, ki že dolgo obstoje med Rusijo in Italijo, delajo mi ta obisk posebno prijetnim. Prisel sem v Petrograd, spremljan po odobravanju svojega naroda, ki v tesnem sklopljenju teh vezi vidi novo jamstvo miru in blaginje. S takimi čutili dvigam svojo časo na čast Vašemu carskemu velikanstvu, na slavo vlade in blaginje Rusije, na srečo carice Marije Feodorovne, carice Aleksandre Feodorovne, kakor tudi vse carske rodbine.“ Godba je zasvirala rusko narodno himno.

14. in 15. julij sta slavna spominjska dneva češkega in poljskega naroda. — 14. jul. 1420. je premagal junak Jan Žižka na gori Vitkovo prvo roparsko nemško „križarsko“ vojsko, — a 15. jul. 1410. so zmagali Poljaki roparske križarje nemške pod Grunewaldem. Razni češki junaki so tedaj hoteli bratom Poljakom na pomoč. In po zmagi je ljubljeneč naroda Jan Hus zapel Poljakom slavo. — V znamenju kriza so drli Nemci v slovanske zemlje, da bi uničili Slovane in ukradli njegove zemlje. In tem roparjem na ljubo bi morali Slovani še danes vsekar križati se kakor pred hudicem, ako se izreka ime n. pr. Jana Husa, tega mučenika slovanskega in tako čistega življenja, kakor niso bili vsi papeži tiste dobe skupaj.

Znameniti stolp sv. Marka v Benetkah se je včeraj porušil. Porušenje je napravilo umevno mnogo škode v svoji bližini. Človeških žrtv ni, ker se je nevarnost opazila pravočasno. Ta novica se je po Gorici kaj hitro raznesla, ker stolp sv. Marka je za Benetke pač nekaj posebnega, privlačnega, kar bodo živo pogrešali. Bajе preti nevarnost še nekaterim stavbam na trgu sv. Marka.

Pruski major češkemu poslancu. — Pruski major von Alfack je pisal poslancu Klofaču po njegovem govoru v prid Poljakom tako-le: „Klofač, češki pes, nehaj lajati, Klofač, češka svinja, nehaj kruliti. Ne udrihaj po Nemcih, saj vendar moraš biti hvaležen nemški kulturi, da znaš citati in rabiti milo. Klofač, leta 1866. sem pomagal na čeških bojiščih, mazati vašo umazano kožo, za kar smo dobili uši, ruše in kolero. Nehaj torej lajati, strupeni pes, umazana češka svinja!“

In ta pruski major je še ponosen na nemško kulturo!

Prizori v dalmatinskem deželnem zboru. — Ko je v seji v petek vladni zastopnik Wolf začel čitati italijanski odgovor na interpelacijo laškega poslanca Giljanoviča, so hrvatski poslanci demonstrativno zapustili dvorano. — Poslanec Biankini je vpil,

da on bo prvi, ki prihodnjikrat iztrže vladnemu zastopniku laški rokopis.

Posl. Biankini je potem polemiziral proti otvoritvemu govoru namestnika Handela. Dejal je, da je bil Handelov govor sicer moderen, a prazen in znamenit samo v tem, ker je konstatiral žalostni gospodarski položaj Dalmacije, s čemer je na klasičen način označena nedelavnost avstrijske vlade. Govornik je označil namestnika kakor polovičnega upravitelja, ki ni imel poguma, da bi razvil svoj program, marveč je iz njegovega govora sklepati, da ostane vse pri starem. Govornik je vprašal namestnika, čemu da se je nadelgoval, da je prišel z Dunaja. Avstrija bi morala skrbeti za Dalmacijo vsaj toliko, kolikor skrbe druge države za svoje kolonije! Ako se dobro premisli vse, treba je obžalovati, da so se naši predniki bojevali proti Turkom za korist avstrijske države in dinastije. Ako bi bili Hrvatje svoječasno ostali pod turško vlado, bi bili sedaj svobodni, kakor so Srbi in Bolgari.

Govornik je v sarkastičnih besedah smešil namestnikovo željo, naj bi se uvelo nekako premirje na nevtralnii podlagi. Taka iznajdba spada v smetišnico: in namestnik izgleda bolj podoben romanskemu komedijsu, nego kakemu trijumfatorju, in kakor komedijant da zasluži le satiro. Nadalje je Biankini trdil, da je namestnik Handel le navaden avtomat osrednje vlade. Isti da ne pozna ne deželnega jezika, ne deželnih razmer. Ako misli nadaljevati, kakor je začel, naj le hitro izgine zopet na Dunaj, predno ga narod ne pokrije s prezirom. Govornik je nadalje povdarjal, da stii Avstrija in Ogrska zakleti sovražnici hrvatskega naroda. Jedinia rešitev obstoji v priklonjenju Hrvatski. Nočemo biti ne Avstrijci ne Madjari, temveč Hrvatje.

Posl. Prodan je predlagal, naj bi se parnik, ki je na razpolago namestniku, odposlal zopet v Pulj in naj bi se dohodki od tega parnika porabljali za javne potrebe; govornik je nadalje izvajal, da bi morala država plačevati odškodnino deželnemu zakladu za vsakega nemškega uradnika, ki služi v Dalmaciji, in sicer tako, da bi se deželnemu zakladu odkazala jednaka svota, kakoršna odgovarja skupaj vsem plačam, ki jo dobivajo nemški uradniki v Dalmaciji.

To so prizori, ki pričajo, da se počenja krepko svitati po lepi zemlji dalmatinski. Le tako naprej da taka luč presije cel jug!

Kako podpira vlada klerikalno organizacijo. Meseca maja lanskega leta so bili kranjski napredni poslanci v poljedelskem ministerstvu in specijalno pri sekcijem šefu baronu Becku, ki je duša in pravi gospodar tega ministerstva. Šli so intervenirati v zadevi gospodarske organizacije na Kranjskem. Šli so brez upa zmage, saj je obče znano, da na vse odločbe poljedelskega ministerstva uplivajo v prvi vrsti klerikalni strankarsko-politični oziri, dočim pridejo interesi kmetijstva samega vedno šele v drugi vrsti v poštev. Poljedelsko ministerstvo je že od nekdanj domena klerikalizma in deluje tako, kakor da je utrjevanje klerikalnih strank njegova glavna naloga in ne pospeševanja kmetijstva.

Tudi pri tisti intervenciji naprednih poslancev se je sekcijski šef baron Beck postavil na stališče, da mora klerikalna strankarska gospodarska organizacija biti središče vse kmetijske organizacije na Kranjskem, dostavil pa, da ta organizacija ne sme biti torišče političnih bojov. Vse, kar so napredni poslanci takrat dosegli, je bila obljuba, da pusti ministerstvo preiskati razmere pri tej organizaciji, in da bo podpiralo to organizacijo samo, če ostane izven političnih bojov. Sekcijski šef baron Beck je obljubil, da ukaže preiskati razmere pri klerikalni organizaciji. Že tedaj, ko je storil to obljubo, se mu je reklo, da zamore taka preiskava le tedaj izkazati dejansko stanje gospodarske organizacije, če se pritegnejo zaupniki obeh strank, ker le v tem tiči garancija, da se izvrši preiskava temeljito in nepristransko. To pa se ni zgodilo in s polno zavestjo rečemo, da se zategadelj ni zgodilo, ker ministerstvo ni hotelo izvedeti, kakšno je dejansko stanje klerikalne organizacije, ampak je hotelo za vsako ceno imeti ugodno poročilo. Preiskava je bila gola formalnost in poslanca poljedelskega ministerstva, Štefan Richter — ki je bil spoden s Češkega zaradi neke umazane afere z zindro — in Brunner, se še toliko

nista potrudila, da bi to prikrla. Richter trdi v glorifikacijskem pismu, ki ga je „iz prepricanja“ pisal „Gospodarski zvezi“, da je temeljito preiskal 27 zadrug. Kaka je bila ta temeljitost, se spozna iz tega, da se je v Dobropoljah mudil dve uri in v Trnovem tudi ne več. Ta preiskava je bila navaden humbug in zato se jej tudi niso pritegnili zaupniki obeh strank.

In na podlagi take preiskave je ministerstvo dovolilo „Gosp. zvezi“ 15.000 kron podpore, s katero smo se že bavili, dasi je ta klerikalna organizacija slej kakor prej strogo političnega značaja, dasi je eminentno bojno politično društvo. To se je izkazalo pri vseh volitvah, pri raznih družih prilikah in tudi na zadnjem občem zboru „Gosp. zveze“, glede katerega je sam „Slovenec“ v štev. 146. z dne 28. junija izrečno priznal, da se je na njem razpravljalo o bojkotiranju raznih ljubljanskih trdk in sklenilo, da se pri liberalcih kupovati ne sme. Ministerska podpora „Gosp. zvezi“ je nad vse značilen pojav in osvetljuje kaj čudno v naši državi vladajoče razmere. Ta podpora je udarec v obraz javni morali, in zato je dolžnost poklicanih zastopnikov, da na pristojnem mestu povedo poljedelskemu ministerstvu, kar mu gre. „Sl. N.“

VII. avstrijski vinarški kongres se bo vršil od 14. do 17. sept. v Kremnu ob Donavi. O stanju vinogradništva na Kranjskem bo poročal vinogradniški nadzornik gosp. B. Skalický iz Novogamesta.

Nova katastrofa na Martiniku. — „Vossische Zeitung“ javlja, da se je na Martiniku primerila nova katastrofa. Neka angleška ladija, ki je stala blizu St. Pierra, je bila obsuta s pepelom, s kamni in lavo. Tudi vse obrežje je na debelo posuto s lavo in pepelom. Prebivalstvo, kar se ga je vrnilo v St. Pierre, je zbežalo.

Nagodbena pogajanja. — Nagodba bo bajé že v kratkem sklenjena. Nepricakovano se je zgodilo. Ogrski ministerski predsednik Szell, trgovinski minister Lang in poljedelski minister Daranyi so prišli na Dunaj ter so imeli v četrtek dopoldne in popoldne sejo z avstrijskimi ministri. Seji sta imeli vspeh, da se je začelo že 3. čitanje carinskega tarifa. Poročevalci se snidejo 23. t. m., med tem pa se doženejo še posamezna resortna vprašanja, ki so v zvezi z gospodarsko nagodbo. Poročevalci so dobili od ministrov instrukcije, tako da se bo vršila že v kratkem zaključna konferenca. Tako se dožene nagodba vendarle, dasi se je zdelo, da sta stališči vlad vlad nezdružljivi ter da postane žrtev nesloge ali Szell ali Koerber.

Železnice zoper tuberkulozo. — Uprava pruskih državnih železnic je zopet marsikaj ukrenila, da se prepreči razširjanje tuberkuloze. V ta namen se osebni vozovi po daljši vožnji skrbno izmijejo s karbolovo kislino in lugom iz sode. Blazine in podglavniki se od časa do časa desinficirajo s sopro. Tla so prevlečena z linolejem, a preproge po tleh se splošno opuščajo. V takozvanih D razredih so prirejeni tudi pljuvalniki. Ravnotako se skrbi za snago na kolodvorih in restavracijah.

Katoliška obstrukcija v francoskem parlamentu. — Seja 12. t. m. se je začela šele ob 10. zvečer. Ker večina ni hotela takoj na razpravo vzeti neke klerikalne interpelacije v zadevi redovniških šol, so klerikalci začeli razgrajati in razbijati in niso pustili ministerskega predsednika govoriti. Bilo je prav viharo, a predsednik ni poklical vojakov, kakor to dovoljuje francoski zakon. Pozneje je ministerski predsednik govoril. Izjavil je, da je boj proti brezdomovinskemu klerikalizmu prva naloga vlade in da se vlada ne da preslepiti.

Novije vesti. — Lord Salisbury je odstopil. Njegov naslednik je Balfour. — V premogokopih v Johnstovnu v Pensilvaniji je ubitih mnogo delavcev, po večini avstrijski Slovani. — Obletnico bitke pri Grunewaldu so obhajali v Lvovu v nedeljo z velikimi slavnostmi. — Angleški kralj je bajé jako slab. Vlada sili, da bi se kronanje vršilo v kratkem, ker kasneje bi bilo bržčas nemogoče. —

Književnost.

„Talijsa“. — Urejuje Fran Govčkar, tajnik „Dramatičnega društva“ v Ljubljani. Tiska in zalaga „Goriška tiskarna“ A. Garbček. — Prva knjiga bo dotiskana v septembru. Prinese pa 5 ali 6 igrice, enodejank, pripravnih za male odre, kjer je treba malo priprav in malo oseb.

Kdor je skušal prirediti kako veselico z igro, ve dobro, kako težavno mu je bilo, dobiti kako pripravno igro. Tej revščini odpomore naša tiskarna, ki ima pripravljenih že 12 jako pripravnih igrice. — Vsaka igra se bo prodajala tudi posebe.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna narotila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

E. LEBHERZ

Gorica
tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

A. Micon, mehanik •
in elektrar

v Gorici, Židovska ulica št. 29
sprejema naročila na šivalne stroje proti gotovini s 35 % popusta iz prvih tovarov. Sprejema poplave po nizki ceni z jamstvom od 6 mesecev do 1 leta. Pumpe itd. Instalacija električnih zvonekov lastnega izdelka, aparatov za signale, strelododov ter izvršuje vsa v elektriciteto spadajoča dela. Vse izdeluje sam, točno ter v ceno. Se toplo priporoča udan
Anton Micon.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških, dalmatinskih in istarskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nanski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske potrebe, voštene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Rimske toplice.
Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°—40°. Doba traja od 15. maja do konec septembra. Zdravilo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakitične in ženske bolezni.

Ivan Bednařik
priporoča svojo

knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Anton Kuštrin
trgovec
z jedilnim blagom

Gospodka ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega „Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine tvrdke Žnidarsič & Valencić v Ilirski Bistrici; cikorija in žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz ralinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdiča iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
partake zadnje novosti
kupite najbolj in najceneje pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.
Z ozirom na šlo jako kratko
dobro moje trgovine, stejem si
v najprej čisti javiti, da sem
sufih dam od mnogobrojnih es-
ciznih in cenih dobrih, pre-
modercoih,
in je radi tega v interesi
vsake dame, da se pri meni
postreže. Vse modne listih ali
po modere kakor se vidijo
ceneje kakor drugod.

J. ZORNIK
GORICA

Pozor!

Čistilna voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli „Glauber“ in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

**Nova
kleparska delavnica
v Gorici,
ulica Sv. Antona šte. 1.**

Podpisani se toplo pripo-
roča svojim rojakom v mestu
in na deželi za izdelovanje
vseh kleparskih izdelkov,
kakor: cevji za vodo, žlebe za
stavbe, kuhinjske priprave itd.
Prezema tudi vsako po-
pravo po zmernih cenah.
Zagotavlja točno postrežbo
udani

Karol Čufer,
klepar.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec.
1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbo po 5½%, na varščino ali zastavo 6%,
na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po
20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213.
— Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni
zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila
se dajejo le zadržnikom.

JOSIP ROVAN

zalagatelj prve odlikovane kranjske eksportne pivovarne na par.

T. Fröhlich-a na Vrhniki.

Zaloga v Gorici — Rabatišče šte. 20.

Priporoča se p. n. čistim gg. odjemalcem iz mesta in dežele. V zalogi ima
vedno sveže pivo kakor: „eksportno marčno“, „kranjski biser“ ter specialiteto
„Granat-Porter“.

Cene so kljub druginji ledu zmerne; postrežba vedno točna.

V podružni zalogi na Goričici pri „Rebku“, je za tamošnje naročnike vedno
sveže pivo s potrebnim ledom na razpolago.

Deželno doklado za goriško okolico plačam podvzetniku jaz, ter nimajo cen.
naročniki na to stran nobene obveznosti.

Ob enem tudi naznanjam slav. občinstvu, da se je tvrdka letos na moj nasvet
in zahtevo p. proizvajalca piva strogo ozirala na tukajšnje zahteve gledé okusa in
barve, o čemur se cen. rojaki z blagohotnimi naročili in poskušnjo lahko prepričajo.

Sprejemam tudi naročila na naravní led iz gozdnih jam (brezdnov) ter je istega
na razpolago 80 do 20 vozov po 25 metr. stotov. Cene po dogovoru.

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se je pre-
selila c. kr. okrajna in okrožna sod-
nija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)
v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro ku-
hinjo ter toči izvrstna bela in črna
domača vina. Preskrbljeno je s so-
bami za prenočišča ter s hlevi za konje
in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na de-
želi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem večakom,
častnikom, poštnim, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rabi dobro
uro, da smo oprejali
edino razprodajo
novoiznajdene origi-
nalne genske 14-
karatne remont ure
zlatega-elek ro-pla-
que, „sestav glas-
bütte“. Te ure imajo
protimagnetične pre-
ciziški urni stroj, so
najatančneje reguli-
rane in preskušene
in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo.
Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovcov,
je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo
iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in vsaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000
dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena
uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan moš-
njček od usnja. Krasne in moderne verižice od zla-
tega plague za gospode ali dame (tudi ovrtnjice) po
3— 5— in 8— K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
„Chronos Basel“ (Švica). Za pisma v Švico je
staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom
razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (Briz)

Hanns Konrad,
Izvaj. ur ter zlatine — Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih
pism. — Ilustrovan cenik zastonj!

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ
v Celju, Graška cesta šte. 12
priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohoštvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljša umetno gnojilo.

*** Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. ***

Postrežba točna. Cene nizke.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestujejo po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno
leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadržniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. junija 1902:

Deleži: a) podpisani	K 1.179.300—
b) vplačani	561.633-18
Dana posojila	1.354.738-23
Dopolnilni zaklad	191.216-57
Vloge	417.402-05

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič
krojaški mojster in trgovec
Vrta ulica šte. 26.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki
stan. Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst
za vsak letni čas. Blago je iz najboljših tovarov ter vedno sveže.

Izdelke iz blaga lastne zaloge jamči.

Nenavadni mikroskop
(povečevalno steklo)

katerega se je prodalo v svetovni razstavi v Čikagi nad 2½ mil-
ijona komadov, se Jobiva odslej pri meni za nizko ceno

samo kron 2-40

katere treba naprej poslati, bodisi za kron 2-60 franko, ali proti
povzetju 40 vin. več. Prednost tega nenavadnega mikroskopa je, da
se vsaka reč vidi do 1000-krat povečana. Vidi se prašne mrčese
ter za oči sploh nevidne živalice v velikosti zelenega brošča. Ne-
obhodno potreben je pri botaniki in naravoslovju ter aparat, ko-
jega se je že davno želelo za hišno rabo za preiskavo penare-
jenih jedil ter pokvarjenega mesa. Vodne živalice, kojih ne vidimo s prostim očesom, se vidijo z mi-
kroskopom, kako živahno smučajo po vodi. Razun tega je aparat tudi pripraven za kratkovidne, da
lahko čitajo najmanjše pisave. — **Polji mikroskop** kateri poveča do 2500-krat, skupno z mnogimi
objekti in objektivnimi stekli, stane v elegantni skatli samo 5 kron. — Navodilo je pridano. — Najfi-
nejši daljnogled, s kojim se vidi v veliki daljave, z akromatičnimi stekli, s trikratno medeno cevjo v
elegančni šatnji za samo 5 kron. — Razpošilja **A. Felt, Dunej**, V. Matzleinsdorferstrasse 76.

Ako ne veste kje se kupi najbolje vrste

gumijevih trakov (lastike)
bakrenega vitrijola žvepla
in drugih za kletarstvo potrebnih predmetov

vam pové

A. Jeretič, mirodilničar.
Tržna ulica (poslopje okr. sodišča.)